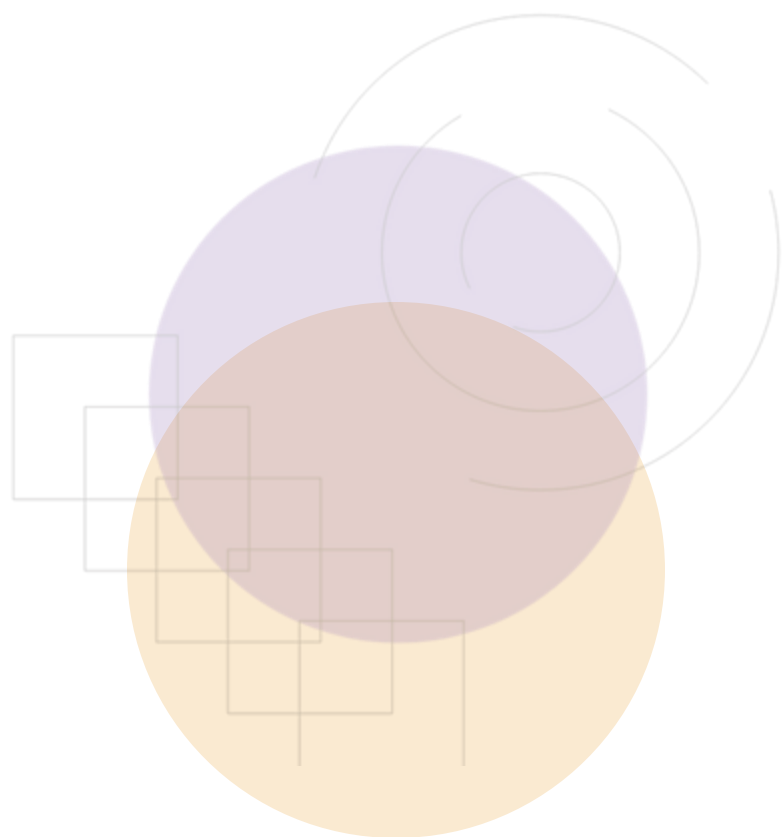
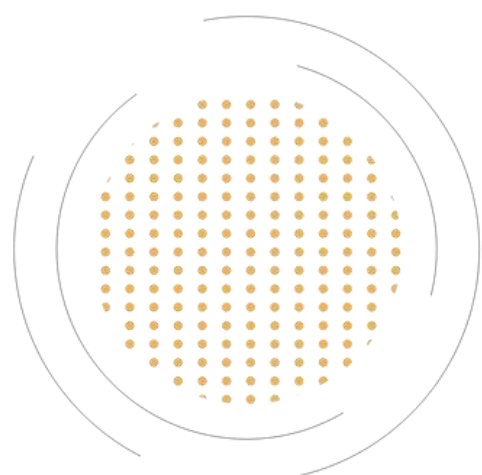
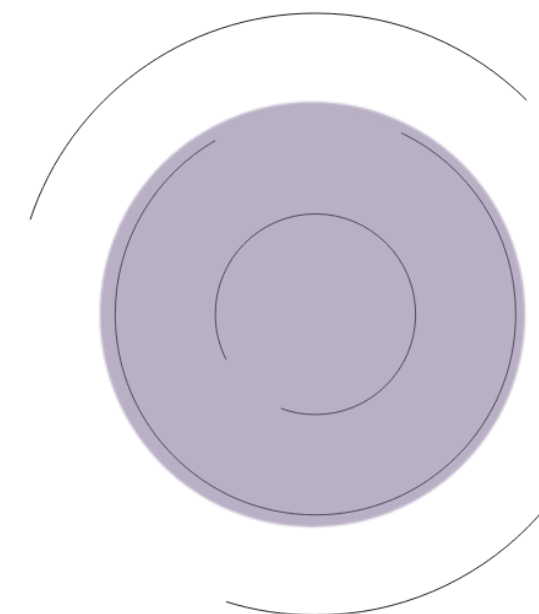

LPA Reģionālās darba grupas ziņojums

**PAŠVALDĪBU ATBALSTS
BIEDRĪBĀM UN NODIBINĀJUMIEM, UN
IEDZĪVOTĀJU INICIATĪVĀM**

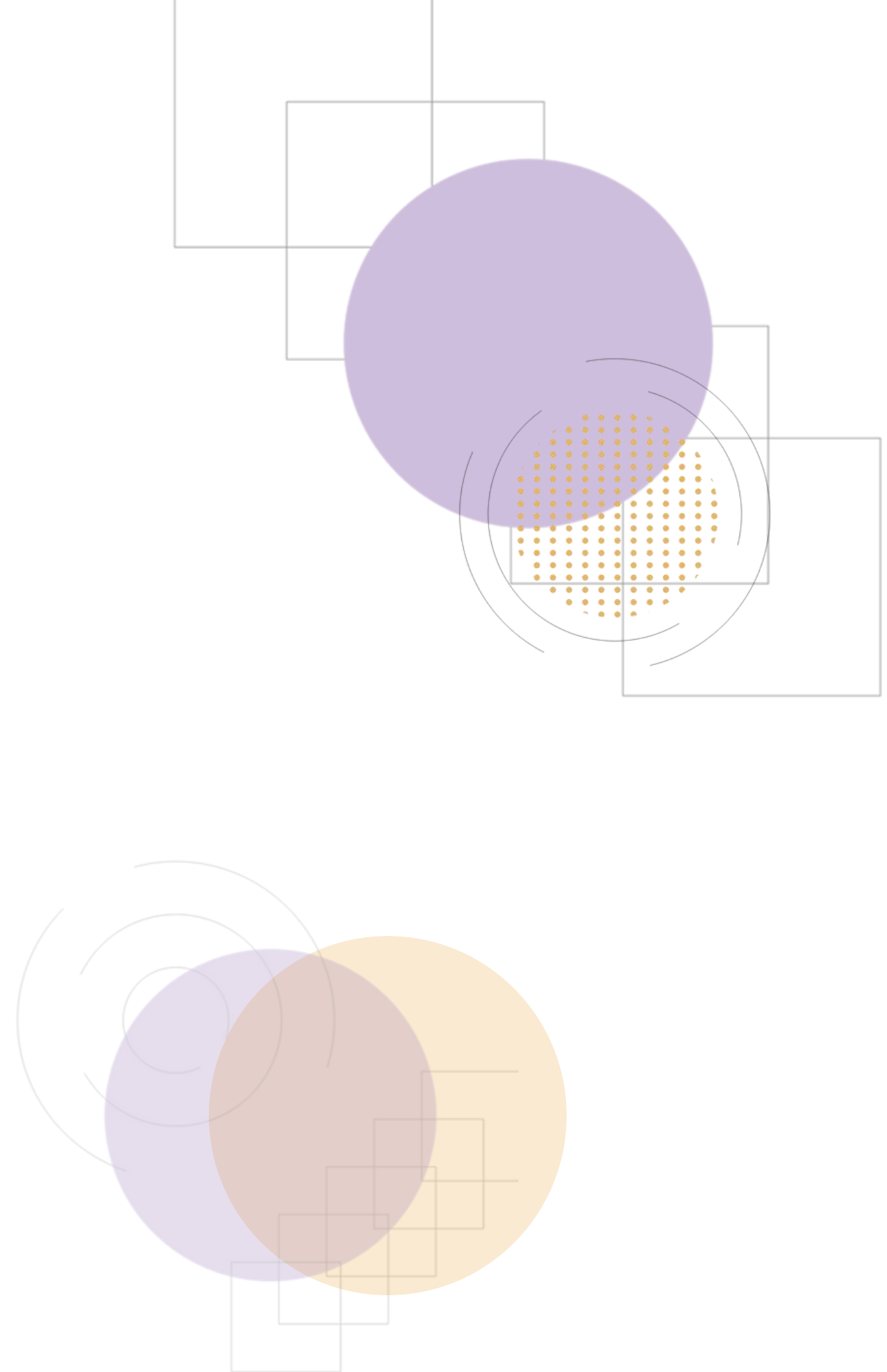

PAR DARBA GRUPU UN PĒTĪJUMU

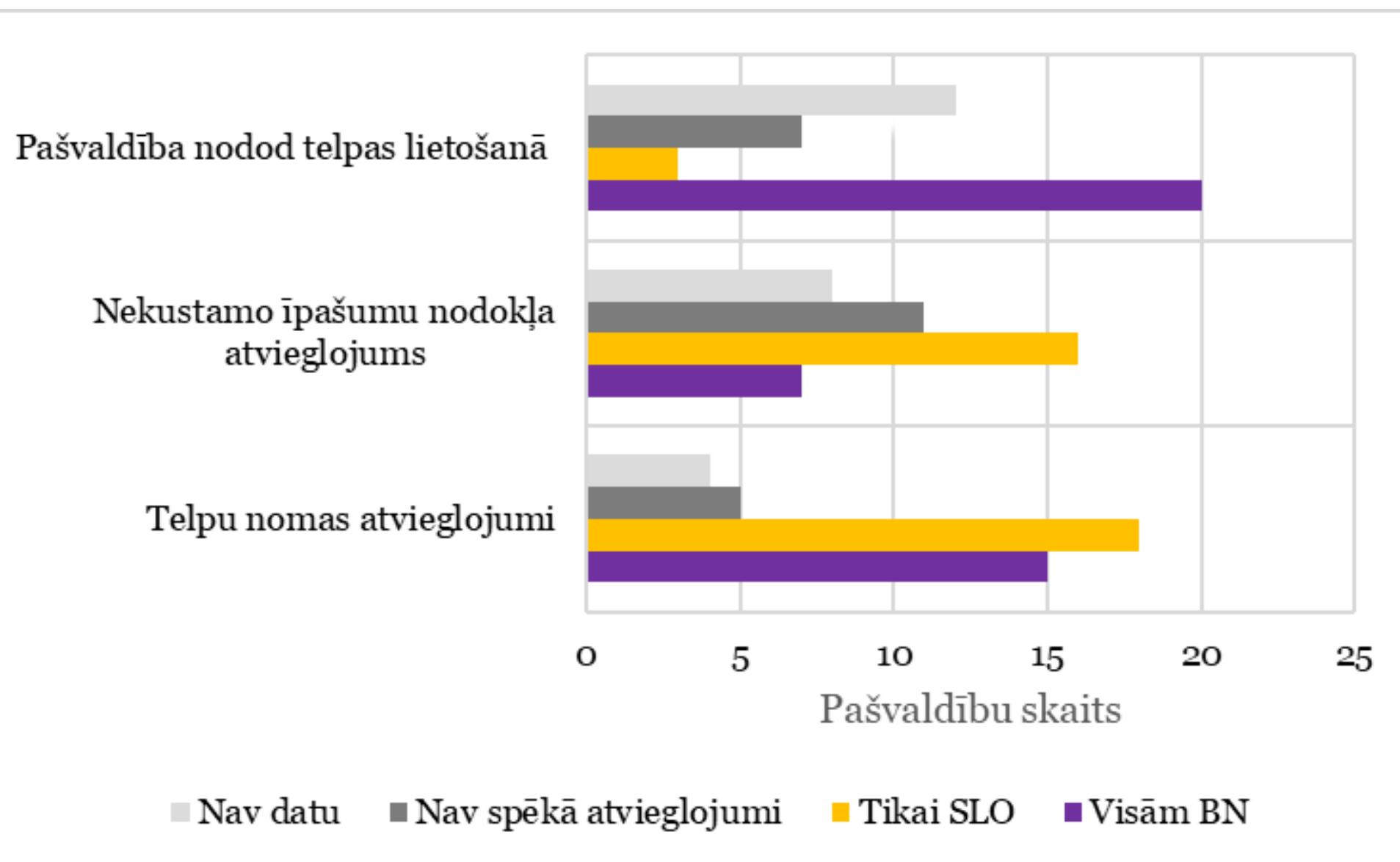
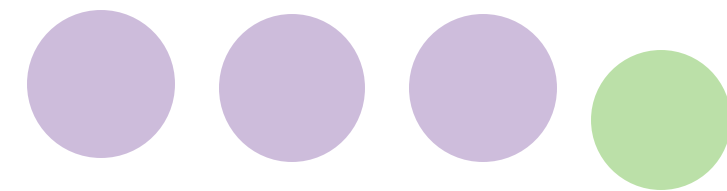
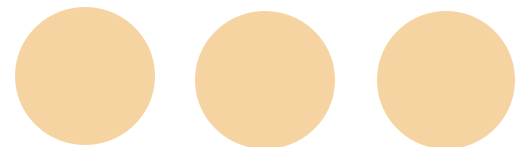
- **Latvijas Pilsoniskajā aliansē darbojas "Reģionālo jautājumu" darba grupa,** kuru vada Dace Liepiņa-Zusāne, Latvijas Lauku foruma sabiedrisko attiecību vadītāja.
- Darba grupa izstrādāja pētījumu 2025.gada jūlijā-novembrī ar **mērķi izzināt, kādu atbalstu dažādas pašvaldības sniedz biedrībām un nodibinājumiem, un iedzīvotāju aktivitātēm.**
- Dati ievākti, izmantojot **aptaujas anketu** pašvaldību darbiniekiem un vietējām NVO, kā arī veicot pašvaldību saistošo noteikumu un citu **dokumentu izpēti.**
- Ar secinājumiem plānots iepazīstināt arī visas pašvaldības un atbildīgās ministrijās, lai stiprinātu esošos mehānismus starp valsts un pašvaldības iestādēm un pilsonisko sabiedrību.

SATURS

- Atbalsts biedrībām un nodibinājumiem.
- Projektu konkursi.
- Iedzīvotāju padomes.
- Līdzdalības budžets.
- Atbalsta personāls pašvaldībās par sadarbību ar NVO.
- Rekomendācijas.

ATBALSTS BIEDRĪBĀM UN NODIBINĀJUMIEM

Telpu nomas atvieglojumi

- Visbiežāk kultūras nami un sporta infrastruktūra;

NĪN atlaides

- Visbiežāk 90% atlaide, retāk 50%-70% atlaides;

Pašvaldību telpu nodošana BN

- Parasti telpas nodod bez maksas vai par simbolisku nomas maksu, kas joprojām mēdz būt izaicinājums BN;
- Dažāda prakse: telpas ir pieejamas regulārai darbībai vai konkrētiem pasākumiem.

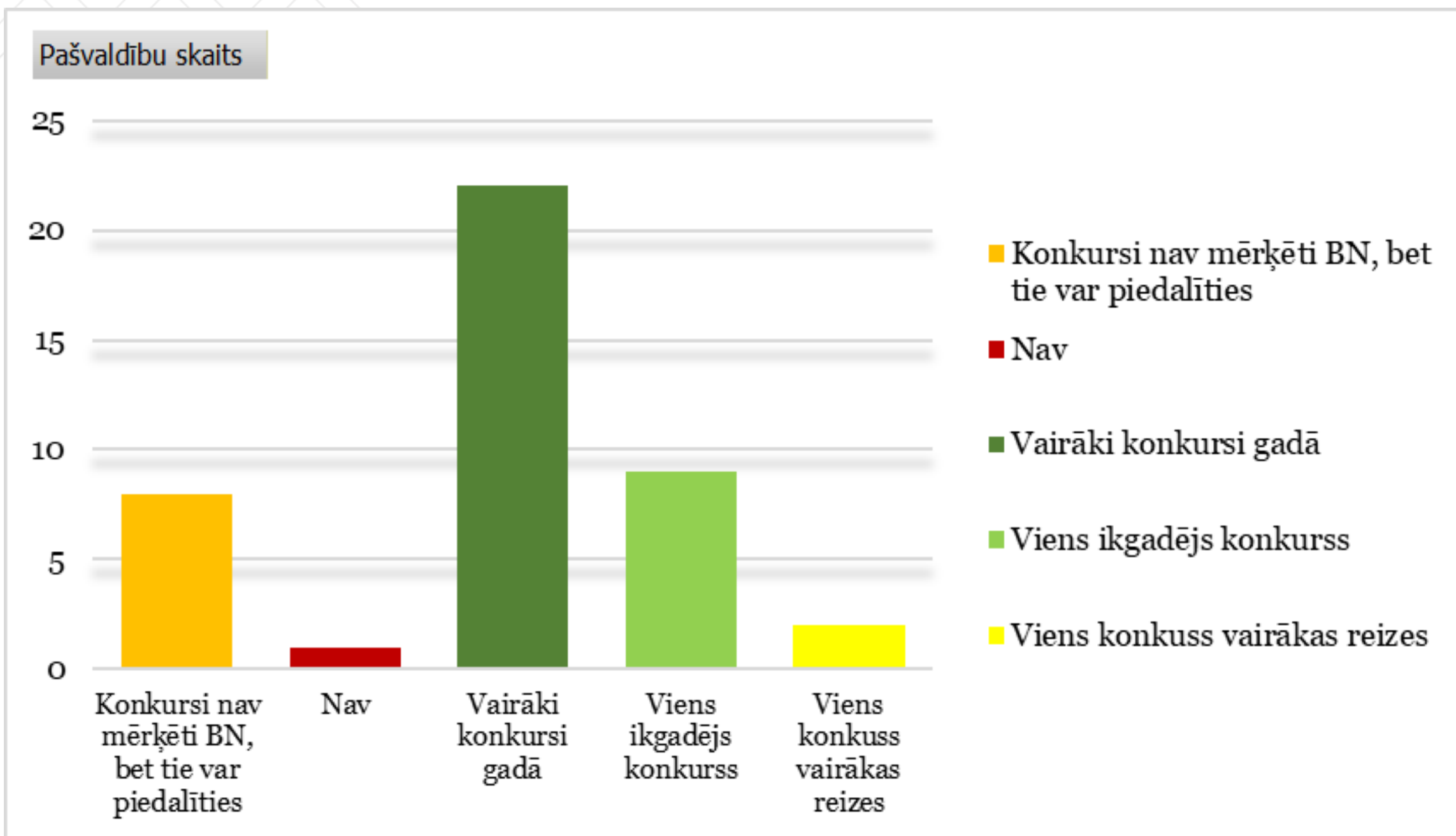

ATBALSTS BIEDRĪBĀM UN NODIBINĀJUMIEM - IZAICINĀJUMI

- Daļā pašvaldību **nav aprakstīta kārtība** (nomas atvieglojumiem, telpu nodošanai, NĪN atlaidēm).
- Novērojama ļoti **atšķirīga pieteikšanās kārtība** - e-pasti, iesniegumi, izsoles.
- Lielākajā daļā pašvaldību **nav skaidrs, kas pieņem gala lēmumu par atbalsta piešķiršanu**. Aptuveni $\frac{1}{3}$ pašvaldību tas ir Domes lēmums, kā arī aptuveni $\frac{1}{3}$ lemj pašvaldības darbinieki.
- Bieži **BN/SLO nav iekļautas NĪN atlaižu subjektu** sarakstā.
- Bieži **trūkst informācijas par procedūru**, kritērijiem, apmēriem un lēmumu pieņēmējiem - BN nevar viegli atrast nepieciešamo informāciju.

PROJEKTU KONKURSI BIEDRĪBĀM UN NODIBINĀJUMIEM - STATISTIKA

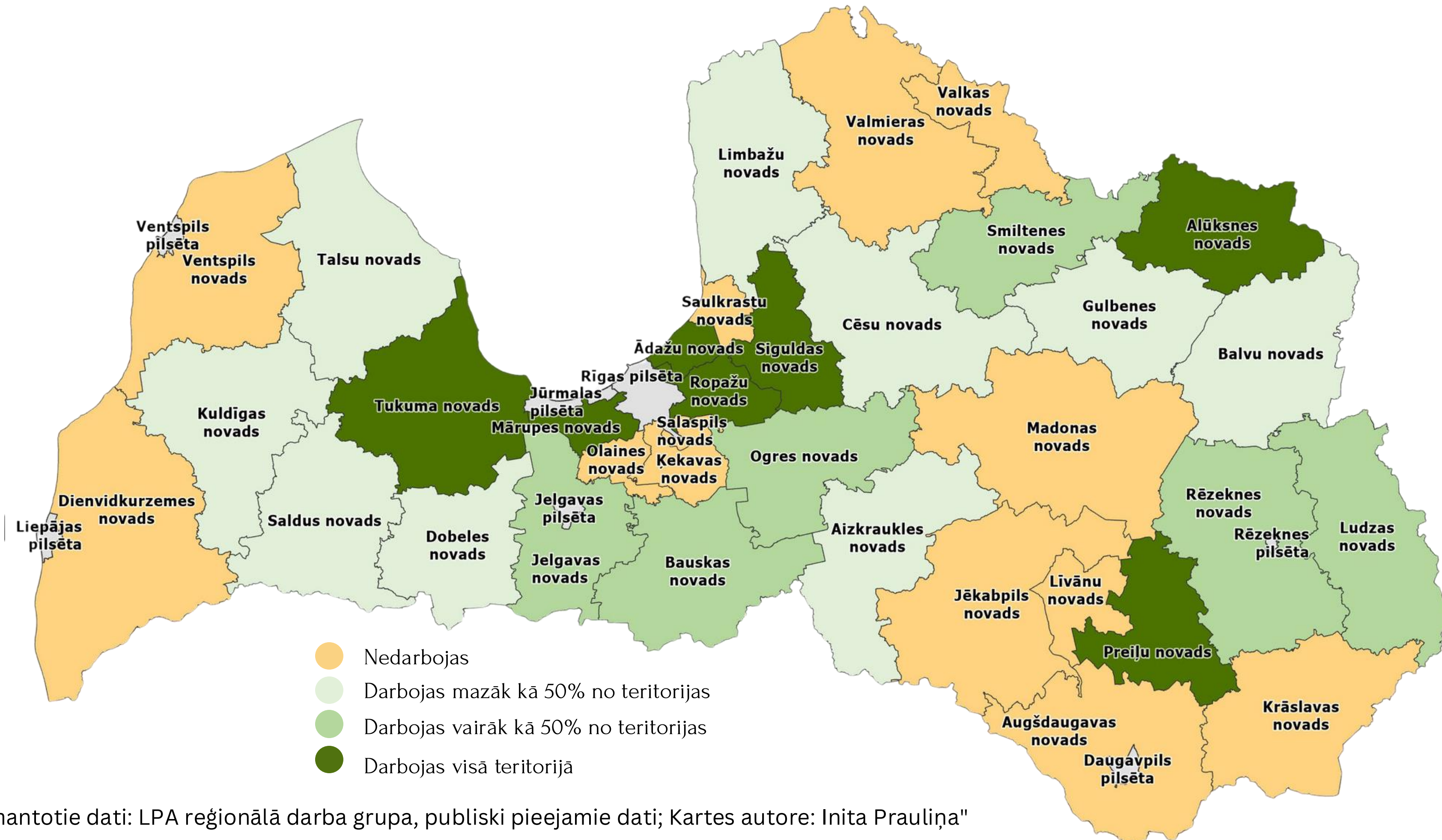

- Dažādu mērogu konkursi
 - Mazie granti iedzīvotāju iniciatīvām līdz 700–2000 EUR vienam projektam;
 - NVO atbalsta konkursi 10 000–60 000 EUR robežās.
- Populārākās projektu konkursu jomas:
 - Kultūra un māksla;
 - Sports un veselīgs dzīvesveids;
 - Bērni un jaunieši;
 - Uzņēmējdarbības un inovāciju atbalsts;
 - Iedzīvotāju iniciatīvas un vides un teritoriju labiekārtošana;
 - Līdzfinansējums lielākiem projektiem.

PROJEKTU KONKURSI BIEDRĪBĀM UN NODIBINĀJUMIEM - ATZIŅAS

- **Visās pašvaldībās ir kādā formā pieejams publisks finansējums** BN projektiem, bet struktūra ļoti atšķiras - atlases procedūra, pieteikumi, iesniegumi.
- Visbiežāk **konkursus vērtē pašvaldības darbinieki** vai ārēji eksperti. Aptuveni pusē gadījumu **lēmumu par projekta apstiprināšanu pieņem dome.**
- Gandrīz visās pašvaldībās **ir iepriekš noteikti projektu konkursu vērtēšanas kritēriji.**
- Pieprasījums ir lielāks par pieejamo finansējumu. Pārsvarā “projekta tipa” atbalsts – konkrēti pasākumi, aktivitātes, nometnes. **Mazāk atbalsta NVO pamatdarbības nodrošināšanai, stratēģiskai attīstībai.**
- Pieprasījums ir vidējs vai zems, ja atbalsta summas ir ļoti mazas.
- Pašvaldības kā izaicinājumu izceļ to, ka **katru gadu piesakās vienas un tās pašas BN.**

IEDZĪVOTĀJU PADOMJU ĪPATSVARS PA NOVADIEM*

*Izmantotie dati: LPA reģionālā darba grupa, publiski pieejamie dati; Kartes autore: Inita Prauliņa"

IEDZĪVOTĀJU PADOMES - ATZIŅAS

Pilnvaras:

- Pārsvarā konsultatīva funkcija.
- Atsevišķās pašvaldībās – papildu tiesības (iniciatīvu iesniegšana, līdzdalības budžeta vērtēšana u.c.).
- IP kapacitāte un ietekme būtiski atkarīga no abu pušu ieinteresētības.

Izaicinājumi: zema iesaiste, ilgi nolikumu procesi, nevienmērīga padomju darbība, grūtības nodrošināt pārstāvniecību.

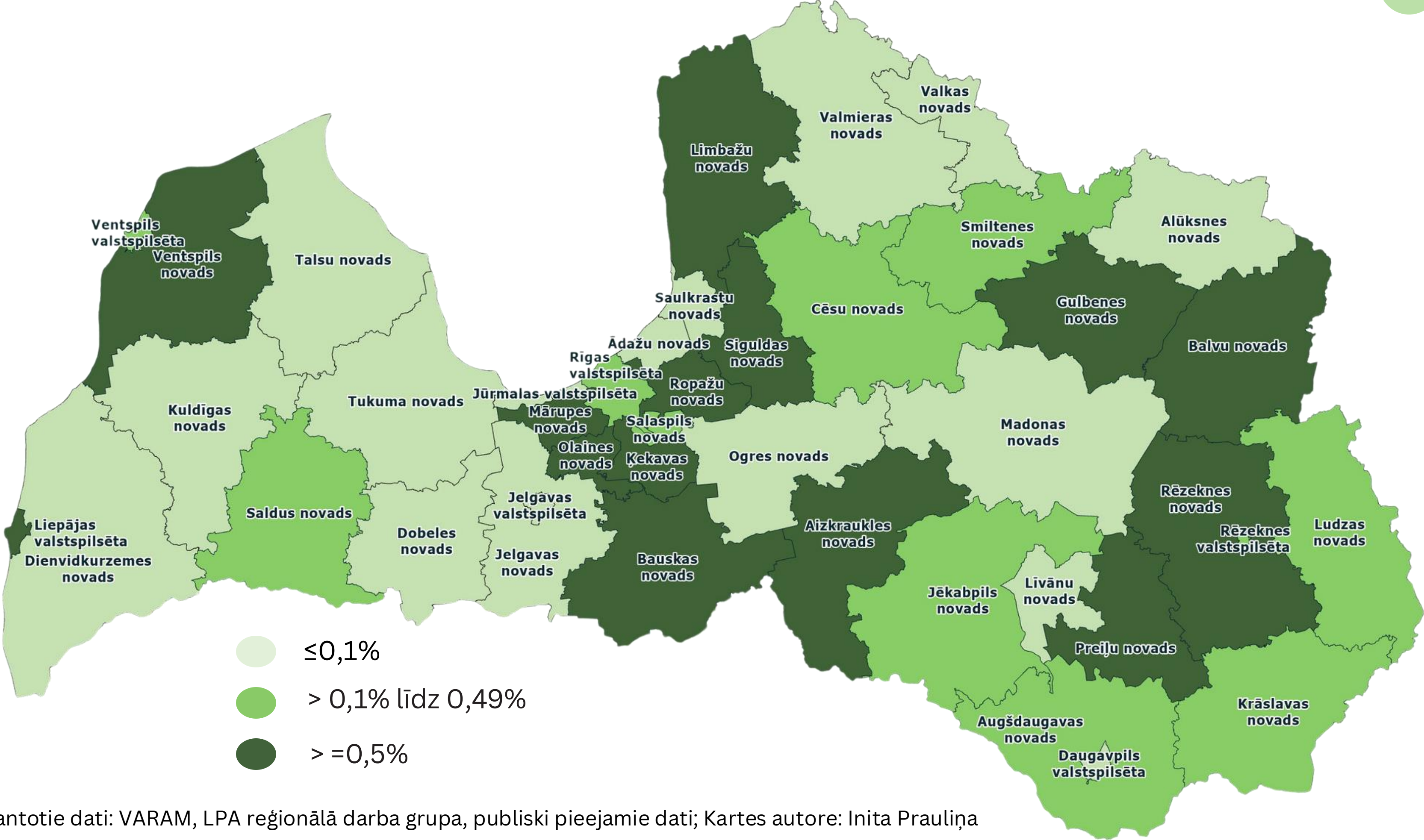
Labā prakse:

- Aktīvas apkaimju padomes un WhatsApp kopienas.
- Regulāras tikšanās ar pašvaldībām un iesaiste ideju ģenerēšanā.
- Ātra neformālā komunikācija palīdz apzināt viedokli un reaģēt uz lēmumiem.

Praktiskā darbība:

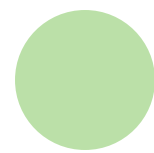
- Daudzviet IP balstās uz esošajām kopienu struktūrām un “tiltiem”, kas veicina ātrāku iedzīvošanos.
- Teritorijās bez šādām ekosistēmām IP izveidei nepieciešams papildu atbalsts no pašvaldības.
- Pievienotā vērtība: neformālas iniciatīvas ārpus nolikuma – tikšanās, ideju kartes, problēmu apzināšana, talkas, teritoriju apsekošana ar speciālistiem, kopienu mediju veidošana u.c.

LĪDZDALĪBAS BUDŽETA SADALĪJUMS % PA NOVADIEM*

*Izmantotie dati: VARAM, LPA reģionālā darba grupa, publiski pieejamie dati; Kartes autore: Inita Prauliņa

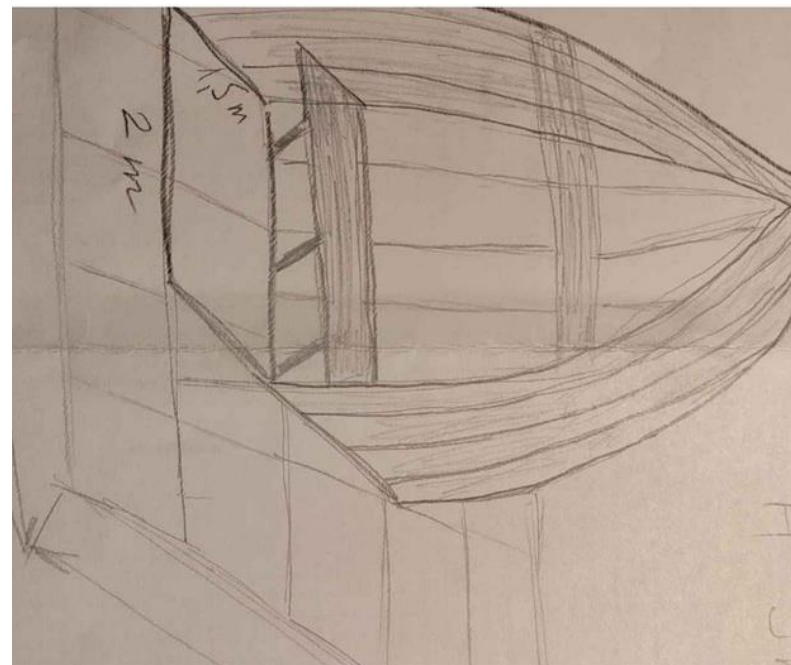
APSTIPRINĀTIE LĪDZDALĪBAS PROJEKTU PIEMĒRI

Roboti bērnu attīstībai Liepupē

No grantsbedres par parku,
Svitenes pagasts

Laivu piestātne, lapene-laiva un
rampa motorlaivām Daugavpilī

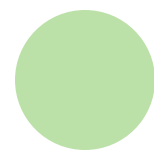
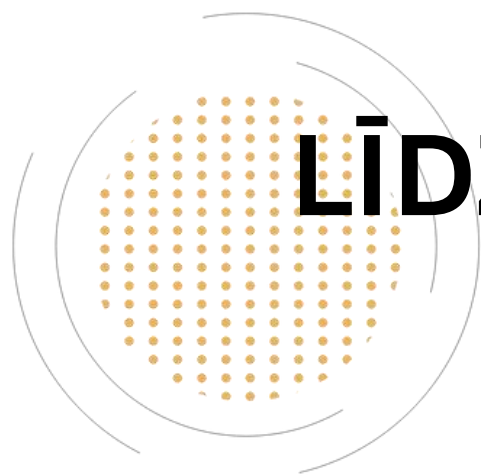

Atpūtas zonas labiekārtošana pie
Vecsatiķu dzirnavu dīķa, Gaiķu pagasts

DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNA IZSTRĀDE

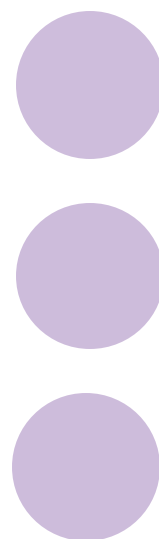
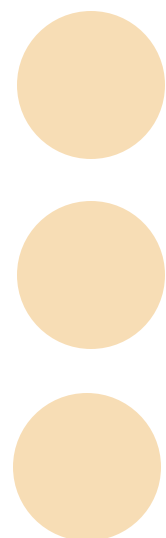
Babītes ezera dabas
aizsardzības plāna (DAP)
izstrāde, Mārupes novads

LĪDZDALĪBAS BUDŽETS: IZAICINĀJUMI UN POZITĪVIE EFEKTI

Izaicinājumi:

- Digitālās platformas un rīki
- Finansējums un izmaksas
- Projektu kvalitāte un pieejamība iedzīvotājiem
- Realizācijas un procesu sarežģījumi

POZITĪVIE EFEKTI UN LABĀ PRAKSE:

- Sabiedrības vajadzību izzināšana
- Kopienų pašorganizēšanās un līdzdalība
- Vietējo cilvēku iniciatīvas ir kļuvušas par īstenotiem risinājumiem

ATBILDĪBA PAR SADARBĪBU AR NVO UN IEDZĪVOTĀJU INICIATĪVĀM

Kā pašvaldības organizē darbu:

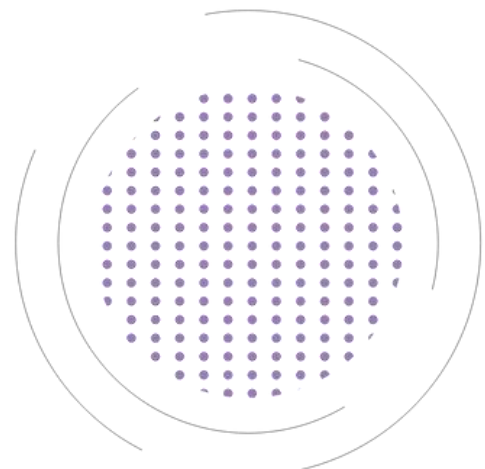
- **Atsevišķa amata vieta** – līdzdalības budžeta koordinators, kopienu speciālists.
- **Integrēts citos amatos** – sabiedrisko attiecību speciālists, attīstības nodaļa, projektu vadība, klientu centri.
- **Nav noteiktas personas** – atbildība izklaidēta vai procesā.

Novērotās tendences:

- Pieaug nepieciešamība pēc kopienu darba speciālista.
- Lielajās pašvaldībās loma institucionalizēta; mazajās – integrēta citos amatos.

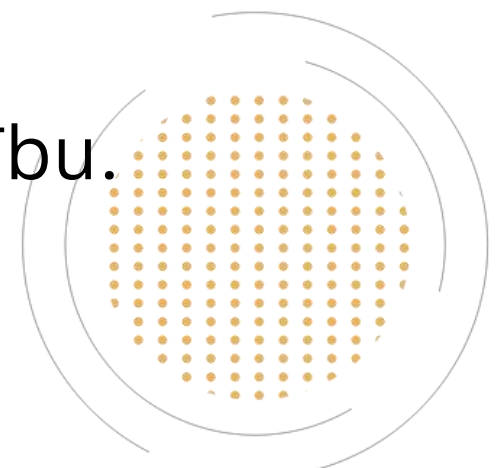
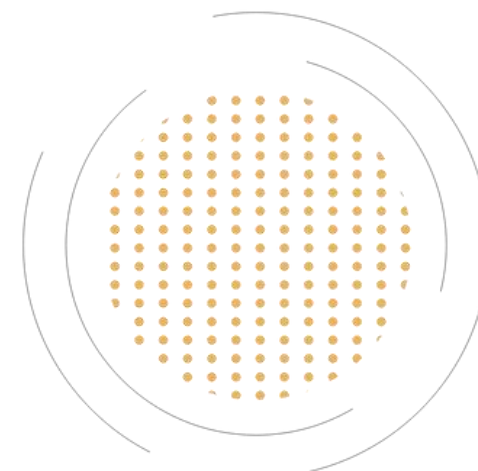
Pieejamība iedzīvotājiem:

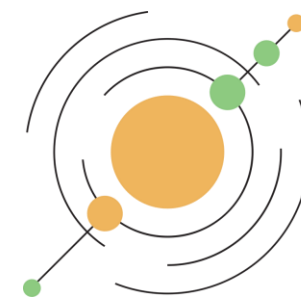
daļā pašvaldību ir skaidras kontaktpersonas, savukārt citviet informācija nav centralizēta un ir grūti atrodama.

IETEIKUMI VALSTS LĪMEŅA LĒMUMU PIENĒMĒJIEM

- **Vienotas vadlīnijas** par iedzīvotāju līdzdalības mehānismiem un atbildīgo personu lomām.
- **Valsts atbalsts:** apmācības, pieredzes apmaiņas platformas, profesionālās kompetences stiprināšana.
- **Procesu vienkāršošana:** saistošo noteikumu saskaņošanas saīsināšana, centralizēto platformu uzlabošana.
- **Mērķtiecīgs finansējums:** līdzfinansējums kopienu iniciatīvām, kopienu speciālistu štatū atbalsts.
- **Regulārs valsts–pašvaldību** dialogs un ikgadēja nacionāla konference par līdzdalību.

LATVIJAS
LAUKU
FORUMS

Kopsavilkumu sagatavoja:

Dace Liepiņa-Zusāne

Latvijas Lauku forums, LPA Reģionālās darba
grupas vadītāja

Līna Austrā Putāne

Latvijas Pilsoniskās alianses Interesešu pārstāvības
vadītāja

Paldies par uzmanību!

Aptauja veikta ES struktūrfondu projekta nr. 4.3.4.5/1/24/I/001
“Atbalsts pilsoniskās sabiedrības organizāciju izaugsmei” ietvaros.